

NÁTTÚRUVÍSDINDEILDIN
 Nóatún 3, 100 Tórshavn
 Postrúm 2109, 165 Argir
 Tlf: 35 25 50
 Faks: 35 25 51
 nvd@setur.fo

GRANSKING

LESTUR | GRANSKING | DEILDIN | LEITA | INNANVEGGJA | ENGLISH | SEARCH

- Granskingarevni
- Ph.D. verkætlanir
- NVD greinasavn
- Granskingarstovnar
- Greinarøð í bløðunum
- Vísindasögur
 - Størri atlit til genetiska fjølbroytni
 - Íløgur í gransking í mun til BTÚ minka
 - Framvegis lítið til av toski á Bankanum
 - Dálking á Havnarvág
 - Er jarn avmarkandi fyri vøkstur í havinum?
 - Master samskipari og lestrarvegleiðari á vitjan.
 - FLL 2007 kapping
 - Føroyska bládugván
 - **Føroyska músin**
 - Væleydnað seismikkferð við Magnusi Heinasyni
 - Phd_verja av alduverkætlan
 - Føroyar liggja á kantinum
 - FLL 2006 kapping
 - 163 toskar í 29 hállum á Føroyabanka
 - Toskur: ein útbrotari
 - Gróður ávirkar kreftir
 - NVD á US Naval Academy
 - 10 dagar frá Tjernobyli
 - Seismikkur á Glyvursnesi
 - Norskur ríkmaður stuðlar gransking í heimbyi sínum
 - FLL kapping
 - Balinski fyrstu ferð
 - Mest geislavirkni í Hvalvík og minst í Hvalba
 - KT-nýskapan krevur útbúgving, gransking og samstarv
 - Miðalvekt á føroyskum seyði
 - Tøknifrágreiðing: Frá atkvøðum til tingsessir
 - Írsk bindelse?
 - Føroyabanki
 - Alda og streymur
 - Fuglar í Viðarlundini
 - Fiskimiðasavn og kortplottari við streymkortari fyri nærleiðirnar.
 - DNA-kanningar
 - Streym til drívskipanir
 - Seismiskar kanningar á Glyvursnesi
 - Útgerð til aling á harðbalmum økjum
 - Grannljómarin
 - Geislavirkni regnaði yvir Føroyar
 - Kjafturin á føroyabankatoskinum
 - Gráspurvurin
 - Føroysk mjólk
 - Seismiskar kanningar í Vestmanna

Føroyska músin

Føroysku músar í Hesti, Fugloy, Mykinesi og Nólsoy eru vestanmús, meðan tær í Sandoyinni og í Havnini eru ein blandingur av vestan- og eystanmús.

Hetta er nú endaliga staðfest við DNA-kanningum, sum Heidi Hansen og Noomi Gregersen hava gjørt í samband við bacherlorútbúgvingina í livfrøði á Náttúruvísindadeildina á Fróðskaparsetrinum. Heitið á ritgerðin er:

A study on the Faroese mice: an attempt to clarify whether the Faroese mice are Mus musculus musculus or Mus musculus domesticus, if the mice are different between the islands and the origin of the mice.

Endamálið við kanningini var at staðfesta, hvat slag av mús vit hava í Føroyum, og hvaðani føroyska músin hevur sín uppruna.

Føroyska músin er øðrvísi

Føroysku músar eru í nógv mátar øðrvísi, enn vit kenna tær aðrastaðni. Serliga er tað støddin, ið granskarar hava givið sær far um. Føroyska músin er norðasta villa húsmús, ið livir frítt úti í náttúruni. Húsmús eru vanliga kendar fyri at liva tætt upp at húsum, har fólk búgva. Men í Føroyum uppføra tær seg øðrvísi, tí flestu teirra liva vilt úti í náttúruni alt árið. Hetta er ikki kent í øðrum londum. Møguliga er tað hetta, ið hevur givið henni longri afturbein, so hon betur kann renna og klintra í fjøllum og fuglabjörgum. Tað, at músar í Føroyum liva lutvist avbyrgdar, sum eitt nú í Fugloy og í Mykinesi, kann eisini hava ført við sær, at tær fáa eginleikar, ið er ein serlig tillaging til júst hetta staðið. Hetta ger, at munur verður millum músar í teimum ymisku oyggjunum.

Hvaðani kemur tann føroyska músin?

Tá ið mús ikki klárar at svimja serliga langt, tykist ongi ivi vera um, at húsmús ótilætlað er innförd til Føroya av fólk. Men so er spurningurin, hvør hevur borið hana higar: Vóru tað teir írsku munkarnir, ið fyrstir búsettu seg her, ella vóru tað víkingarnir, ið komu seinni. Ella kanska vóru tað sjórænararnir, ið komu higar við jøvnum millumbili? Í dag ber til at avdúka hetta við DNA-kanningum.

Eystanmús ella vestanmús?

Granskarar skilja í dag í millum tvey sløg av húsmús: Eystanmús (Mus musculus musculus) og vestanmús (Mus musculus domesticus). Um okkara leiðir finst eystanmús í Íslandi, Norra, Svøríki og í eystari parti av Danmark, meðan vestanmús livir í Týsklandi, vestara parti av Danmark, og í teimum bretsku oyggjunum. Tað er tó ikki heilt greitt, hvat av hesum báðum músasløgum, vit hava í Føroyum. Er músin komin sunnanfrá við teimum írsku munkunum ella víkingum úr Hetlandi, Orknoyggjunum ella Írlandi, so er helst talan um vestanmús, sum vit hava í Føroyum. eru tað hinvegin víkingarnir úr Norra ella eystanfrá, sum hava borið okkum hana, so er tað eystanmús, sum vit hava í Føroyum.

Tveir fegnir músaserfrøðingar, Heidi S. Hansen og Noomi Gregersen, hava her fingið handað prógv við fyrri teirra avrik.

Kanningarnar hjá Heidi og Noomi skuldu avdúka hendan loynidómin. Við nýmótans DNA-tøkni, ber til staðfesta, um talan er um eystan- ella vestanmús, sum vit hava í Føroyum. Eisini ber til, við vitanin um arvaendrirnar, at siga, hvør ið hevur borið okkum hana. Kanningin vísti, at músar í Hesti, Fugloy, Mykinesi og Nólsoy eru vestanmús og líkjast mest mýsum í Danmark, Týsklandi og Svøríki, meðan músar í Sandoyinni og í Havnini eru ein blandingur av báðum sløgum og líkjast mýsum úr Norra og Bretlandi.

Les eisini greinina "Í fótasporunum hjá føroysku músini" sum Noomi Gregersen skrivaði í Dimmalætting 1. juni 2007.

EyM